

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН 2023 ОНЫ ХАВРЫН ЭЭЛЖИТ ЧУУЛГАН

2023 ОНЫ 04 ДҮГЭЭР САРЫН 25-НЫ ӨДӨР, МЯГМАР ГАРАГ

ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААН

ХУРАЛДААН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ХЭЛТЭС

Та хуралдааны тэмдэглэлийн цахим хувьтай дараах
QR кодыг уншуулан танилцах боломжтой.

ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА

2023 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдөр, Мягмар гараг

<i>Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга</i>	1
<i>Хуралдааны товч тэмдэглэл:</i>	2 - 12
<i>Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:</i>	13 - 66

1. *Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.01.18-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/* 14 - 24
2. *Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос 2023 оны 03 дугаар сарын 29-ний өдөр ирүүлсэн Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 22 дахь илтгэлийн дараах сэдвийг хэлэлцэх. Үүнд:* 24 - 66
 1. Хөдөлмөрлөх эрхийн зарчим асуудал;
 2. Хүүхдийн эрхийн зарим асуудал;

**Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны хаврын ээлжит чуулганы
Хууль зүйн байнгын хорооны 04 дүгээр сарын 25-ны өдөр
/Мягмар гараг/-ийн хуралдааны товч тэмдэглэл**

Байнгын хорооны дарга Б.Энхбаяр ирц, хэлэлцэх асуудлын дарааллыг танилцуулж, хуралдааныг даргалав.

Хуралдаанд ирвэл зохих 19 гишүүнээс 10 гишүүн хүрэлцэн ирж, 52.6 хувийн ирцтэйгээр хуралдаан 14 цаг 50 минутад Төрийн ордны “Их эзэн Чингис хаан” танхимд эхлэв.

Томилолттой: Д.Ганбат, Ц.Мөнх-Оргил, Ц.Мөнхцэцэг, Д.Цогтбаатар;
Чөлөөтэй: Н.Алтанхуяг, Х.Нямбаатар, Ц.Сэргэлэн, Н.Учрал;

Нэг.Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.01.18-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга П.Сайнзориг, Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Хууль зүйн бодлогын газрын дарга Д.Цолмон, Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Хууль зүйн бодлогын газрын ахлах шинжээч Ш.Цолмон, Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн захирал Х.Эрдэм-Ундрах нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Бат.Баярмаа, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн Хууль зүйн байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх М.Үнэнбат, референт П.Хулан нар байлцав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэнгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3.2 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн хуулийн төсөлтэй холбогдуулан бичгээр гаргасан саналаа тайлбарлав.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4

Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

2.Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэнгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3.3 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн хуулийн төсөлтэй холбогдуулан бичгээр гаргасан саналаа тайлбарлав.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

3.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын “22 дугаар зүйлийн 22.2, 22.3 дахь хэсэг” гэснийг “14 дүгээр зүйлийн 14.4, 14.5 дахь хэсэг” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 3 дахь заалт болгон шилжүүлэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 5
Татгалзсан: 5
Бүгд: 10
50.0 хувийн саналаар санал дэмжигдсэнгүй.

Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Сүхбаатарын “дэмжсэн” санал техникийн саатлын улмаас “эсрэг” гарсан тул дээрх санал хураалтыг хүчингүй болгож, дахин санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Б.Энхбаяр: Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Сүхбаатарын гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар горимын санал дэмжигдлээ.

Б.Энхбаяр: Дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Б.Энхбаяр: 4.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 5 дахь заалтын 26¹.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“26¹.2.Хуулийн үйлчлэх хугацааг тухайн хуульд зохицуулсан тохиолдолд тус хугацаа дуусмагц хууль хүчингүй болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

5.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 6 дахь заалтын 29.2 дахь хэсгийн “хариуцлагын төрөл, хэмжээ” гэснийг “хариуцлага” гэж өөрчилж, мөн заалтын 29.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“29.4.Энэ хуулийн 14.5-д зааснаас бусад хуулийн төслийг дагалдуулан анхдагч болон шинэчилсэн найруулгын төслийг өргөн мэдүүлэхийг хориглоно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

6.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 8 дахь заалтын 33.7 дахь хэсгийг хасаж, мөн зүйлийн 9 дэх заалтын 38.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“38.4.Хууль санаачлагч худалдаа, хөрөнгө оруулалт, татвар зэрэг бизнесийн орчинд нөлөөлөх хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулсан бол энэ хуулийн 40.1.2, 40.1.3-т заасан баримт бичгийг өөрийн албан ёсны цахим хуудас болон эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд 60 хоногоос доошгүй хугацаанд байршуулж, олон нийтээс санал авна. Хуулийн төслийн дэлгэрэнгүй танилцуулгыг англи хэл дээр орчуулж, хамтад нь байршуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

7.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 10 дахь заалтын 46¹.1 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“46¹ дүгээр зүйл.Хууль тогтоомжийн орчуулга хийх

46¹.1.Шаардлагатай тохиолдолд хууль тогтоомжийн орчуулгыг англи хэлээр хийнэ.

46¹.2.Хууль тогтоомжийн орчуулгын зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх бөгөөд хуулиар хориглоогүй бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлж болно.

46¹.3.Хууль тогтоомжийн орчуулгын санг бүрдүүлэх, эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд байршуулах ажлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хариуцна.

46¹.4.Энэ хуулийн 38.4-т заасан хууль тогтоомжийн орчуулгыг тухайн хууль тогтоомж батлагдсанаас хойш 90 хоногийн дотор эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд байршуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн “11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “гарах” гэсний дараа “болон хуулийн албан бус орчуулгын” гэж,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	5
Татгалзсан:	5
Бүгд:	10

50.0 хувийн саналаар санал дэмжигдсэнгүй.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдоржийн “дэмжсэн” санал техникийн саатлын улмаас “эсрэг” гарсан тул дээрх санал хураалтыг хүчингүй болгож, дахин санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Б.Энхбаяр: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдоржийн гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар горимын санал дэмжигдлээ.

Б.Энхбаяр: Дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулья.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын 1.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1.1.Энэ хуулийн зорилго нь хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр /цаашид “хууль тогтоомж” гэх/-ийг санаачлан боловсруулах, хууль тогтоомжийн төсөлд тавигдах шаардлагыг тодорхойлох, олон нийтийн оролцоог хангах, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, батлагдсан хууль тогтоомжийг нийтлэх, сурталчлах, түүний хэрэгжилтийн үр дагаврыг үнэлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

2.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтыг, мөн зүйлийн 3 дахь заалтын 7.3 дахь хэсгийн “энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу” гэснийг, мөн хэсгийн “энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасны дагуу нийгмийн” гэснийг тус тус хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн “мөн зүйлийн 12.2.10 дахь заалтын “6.3-т” гэснийг “6.3, 6.4-т гэж,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Төслийн 5 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

-Төслийн 6 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 6 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 6 дугаар зүйлийн “9 дүгээр зүйлийн” гэсний өмнө “3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийг,” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс бичгээр гаргасан найруулгын саналаар санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтын 15.11 дэх хэсгийн “Монгол Улсын Ерөнхий сайд Улсын Их Хуралд” гэснийг, мөн заалтын 15.12 дахь хэсгийн “үзэл баримтлалын төслийг” гэснийг, мөн зүйлийн 7 дахь заалтын 30.8 дахь хэсгийн “боловч өөр бичилттэй тухайн” гэснийг, 3 дугаар зүйлийн 11 дэх заалтын 51.1 дэх хэсгийн “байдлаар” гэснийг тус тус хасаж, 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын 22.3 дахь хэсгийн “22.2-т” гэснийг “14.4-т” гэж, мөн хэсгийн “хууль” гэснийг “төсөл” гэж, 3 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын 49.5 дахь хэсгийн “хууль зүй, дотоод хэргийн” гэснийг “хууль зүйн” гэж, мөн зүйлийн 12 дахь заалтын 52.1 дэх хэсгийн “хууль тогтоомжид зохих” гэснийг “түүнд” гэж, мөн хэсгийн “хууль тогтоомжийг системчлэн” гэснийг “системчлэн” гэж, 5 дугаар зүйлийн “мөн хэсгийн” гэснийг “мөн зүйлийн 21.11 дэх хэсгийн” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж үг хэлэв.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж, Б.Энхбаяр нарын гаргасан, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 5
Татгалзсан: 5
Бүгд: 10
50.0 хувийн саналаар санал дэмжигдсэнгүй.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Дэлгэрсайханы “дэмжсэн” санал техникийн саатлын улмаас “эсрэг” гарсан тул дээрх санал хураалтыг хүчингүй болгож, дахин санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Б.Энхбаяр: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Дэлгэрсайханы гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар горимын санал дэмжигдлээ.

Б.Энхбаяр: Дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 5
Татгалзсан: 5
Бүгд: 10
50.0 хувийн саналаар санал дэмжигдсэнгүй.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдоржийн “дэмжсэн” санал техникийн саатлын улмаас “эсрэг” гарсан тул дээрх санал хураалтыг хүчингүй болгож, дахин санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Б.Энхбаяр: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдоржийн гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар горимын санал дэмжигдлээ.

Б.Энхбаяр: Дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэнгийн гаргасан, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн хуулийн төсөлтэй холбогдуулан бичгээр гаргасан саналаа тайлбарлав.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт гараагүй болно.

-Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс гаргасан найруулгын саналаар санал хураалт явуулав.

Б.Энхбаяр: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаярын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “дараах харилцааг зохицуулж буй хуулиудын” гэснийг “хуулийн” гэж, мөн зүйлийн “Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд” гэснийг “хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

-Төслийн 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Байнгын хорооноос гарах санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сандаг-Очир Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Уг асуудлыг 15 цаг 32 минутад хэлэлцэж дуусав.

ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Нэг.Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл /Засгийн газар 2023.01.18-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулахтай холбоотой хуралдаанд П.Сайнзориг Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга, Д.Цолмон Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Хууль зүйн бодлогын газрын дарга, Ш.Цолмон Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Хууль зүйн бодлогын газрын ахлах шинжээч, Х.Эрдэм-Ундрах Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн захирал гэсэн албан тушаалтнууд оролцож байна.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай

хуулийн 39.10-д Байнгын хороо хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэнэ гэж заасны дагуу хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцье.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү?

Алга байна.

Гишүүдээс 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж гаргасан санал байна.

Улсын Их Хурлын гишүүн, Төсвийн байнгын хорооны дарга

Г.Тэмүүлэнгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй санал байна.

1.Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3.2-ыг хасах гэсэн санал гаргасан байна.

Г.Тэмүүлэн гишүүн гаргасан саналтай холбогдуулж үг хэлэх үү? Г.Тэмүүлэн гишүүний микрофоныг өгье.

Г.Тэмүүлэн: Хууль тогтоомжийн тухай хууль дээр боловсруулж оруулж ирсэн, Засгийн газраас оруулж ирсэн энэ 3.2 дахь заалттай холбоотой санал гаргаж байгаа.

Тэгэхээр энэ 3.2 дахь заалтыг буюу тухайн жилийн төсвийн тухай хуулийн төслийг боловсруулахад Төсвийн тухай, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд зааснаас бусад харилцааг хуулиар зохицуулна гэсэн заалтыг эхнээсээ оруулж ирсэн байсан.

Энэ агуулга нь юу вэ гэхээр ерөөсөө хууль тогтоомжийн хуульд хамаарагдахгүй Төсвийн тухай хууль, Тогтвортой байдлын тухай хуулийг хоёуланг нь хуулийн үйлчлэлээс гадуур нь гаргаж орхиж байгаа асуудал байгаа.

Тэгэхээр үүгээрээ юу болж байна вэ гэхээр жил жилийн төсвийг өргөн барихад, жил жилийн төсвийн тодотголыг өргөн барихад нөгөө талдаа бүх хууль зүйн талаасаа тавигддаг шалгуур, шаардлага, тухайн аргачлалуудыг мөрдөхгүйгээр өргөн барих энэ зохицуулалт нэг талдаа хуулийн хамгаалалтад орж байна л гэсэн ийм зүйл, заалт болж байгаа юм.

Тэгэхээр бид нэг талдаа энэ төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд төсвийн

сайн засаглалыг бий болгох, төсвийнхөө тогтвортой байдлыг бий болгох, эргээд хариуцлагатай болоод ил тод байдлыг бий болгох үүднээс энэ заалтыг хасах ёстой гэж харж байгаа.

Зөвхөн энэ заалтаар ч хязгаарлагдахгүй. Цаашдаа бид одоо мөрдөгдөж байгаа хууль дээр Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12.2 дээр заагдсан байгаад байгаа энэ заалтуудыг ч гэсэн хасах ёстой байгаа юм.

Уг нь эхнээсээ ч гэсэн энэ заалтыг хасаж орж ирэх ёстой байсан.

КОВИД-ын үед буюу 2020 оны 4 сард зөвхөн КОВИД-ын тухайн цаг үеийн нөхцөл байдалтай уялдуулаад л энэ хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулахад энэ төсвийн тухай болоод тодотголын тухай асуудлууд, төсвийн хүрээний мэдэгдлүүд хамаарахгүй гэдэг зүйл байсан юм.

Тэгтэл одоо 3 жил өнгөрсөн. КОВИД дууссан учраас бид хэвийн нормынхоо горимд орно. Бүх төсөвтэй холбоотой, татвар төлөгчдийн мөнгөтэй холбоотой асуудлууд олон нийтийнхээ хяналт доор орж, ил тод, нээлттэй байдлаараа мэдээлэгдэж явах ёстой гэж харж байгаа.

Тэгэхээр хэрэв бид цаашдаа энэ асуудлыг ингэж хэвээр нь хадгалах юм бол эргээд нэг хоногийн өмнө л Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах, Тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах энэ асуудлууд шууд өргөн баригддаг. Эргээд ямар нэг хууль тогтоомжийн хуулиар, аргачлалаар нь боловсруулагдахгүйгээр, олон нийтэд мэдээлэгдэхгүйгээ, танилцагдахгүйгээр Улсын Их Хурал шууд хэлэлцэх ийм л нөхцөл байдал руу орж байгаа.

Тэгэхээр Монгол Улсад бүх хууль Хууль тогтоомжийн хуулиар явах ёстой. Тэр дундаа төсөв хамгийн чухал асуудал. Ард түмний эрх ашиг хөндөгдсөн асуудал. Ард түмнээс үл маргах журмаар татвар төвлөрүүлж байгаа асуудлыг бид захиран зарцуулах харилцаан дээр олон нийтийн оролцоо болоод иргэдийн хяналт тавих, тэр дундаа Улсын Их Хурлын хяналт тавих эрх нь энд хангагдах ёстой гэж харж байгаа.

Тэгэхээр энэ үүднээсээ Хууль зүйн байнгын хорооны гишүүдийг энэ саналыг дэмжиж өгөөрэй гэж хүсэж байна.

Б.Энхбаяр: Г.Тэмүүлэн гишүүний гаргасан зарчмын зөрүүтэй түрүүн уншсан саналын томъёоллыг дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор.

Дахиад уншихъя. Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын 3.2 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналын томъёоллыг дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя.

Төсвийн байнгын хорооны даргын саналыг дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар төсөл дэмжигдлээ.

Г.Тэмүүлэн гишүүний гаргасан хоёр дахь зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг уншиж сонсгоё.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3.3 дахь хэсгийг хасах гэсэн санал гаргасан байна.

Г.Тэмүүлэн гишүүн тайлбар хэлэх үү? Г.Тэмүүлэн гишүүний микрофоныг өгье. Санал гаргасан гишүүн тайлбар хэлье.

Г.Тэмүүлэн: 3.3 дахь асуудал бол бас зарчмын хувьд.

Ер нь Улсын Их Хурлын гол үүрэг ерөөсөө аливаа хууль тогтоомж болоод түүний гүйцэтгэл, түүн дээр хяналт тавих асуудлууд байдаг.

Тэгэхээр Монгол Улсын хөгжлийн бодлогыг боловсруулах үүрэг нь Засгийн газар дээр байгаа ч гэсэн түүн дээр тодорхой хэмжээнд хяналт тавих. Үүн дотроо ил тод болоод нээлттэй байдлыг бий болгох асуудлууд байгаа.

Тэгэхээр хөгжлийн бодлогыг боловсруулахад ч гэсэн энэ Хууль тогтоомжийн хуулийнхаа хүрээнд тухайн боловсруулалтын шатанд, төлөвлөлтийн шатанд эргээд ил тод байдлыг хангах, оролцоог хангах, хяналтыг бүрдүүлэх асуудал зарчмын хувьд байх ёстой асуудал.

Тэгэхээр хөгжлийн бодлогыг боловсрууллаа гээд энэ асуудлыг хууль тогтоомжийн хуулиас гадна гаргаж ямар нэг, одоо юу гэдэг юм Хууль тогтоомжийн хуулийн хүрээнд бус аргачлалыг мөрдөхгүйгээр ингэж оруулж ирэх нь буруу л гэж харж байгаа.

Тэгэхээр бид цаашдаа ер нь аливаа хөгжлийн бодлогыг тухайн тэр бодлого, төлөвлөлттэйгөө уялдуулах, төсөвтэй уялдуулах, бодлогынхоо үндсэн бичгийн зорилт, зорилготой уялдуулахад тооцоо, судалгаа, үндэслэл зайлшгүй шаардлагатай.

Тэгэхээр энэ хэрэв орох юм бол цаашдаа хөгжлийн бодлогыг

боловсруулахад ямар нэг үндэслэл хэрэггүй болно, тооцоо судалгаа хэрэггүй болно, дүн шинжилгээ хийх хэрэггүй болно. Тухайн тэр хууль тогтоомжийн хуулийн боловсруулалт дээр ямар нэг оролцоо хяналтын асуудлууд байхгүй болно л гэж харж байгаа.

Тэгэхээр энэ зарчмын хувьд Хууль тогтоомжийн хуулиар байх ёстой. Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа, боловсруулагдаж байгаа бүх хууль болгон Хууль тогтоомжийнхоо хуулийн хүрээнд байх ёстой.

Энэ зөвхөн 2020 оны 4 сард КОВИД-ын нөхцөл байдалтай уялдуулж Улсын Их Хурал тодорхой хэмжээний зохицуулалтыг гаргаж байсан бол одоо үүнийгээ бүрэн өөрчлөх ёстой байтал бүр бүтэн хуулиар авч хамгаалалтад оруулах нь буруу л гэж харж байгаа.

Тэгэхээр үүнийг Та бүхнийг дэмжихийг хүсье.

Б.Энхбаяр: Нэлээн олон гишүүд, Г.Тэмүүлэн гишүүн нарын гишүүд энэ төсвийн хуулийн шинэчлэлийн хүрээнд төсвийг ил тод болгох, иргэд олон нийтээр хэлэлцүүлдэг болох, хяналттай болох, тооцоо судалгаатай болох чиглэлд хуулийн төсөл өргөн барьж, төсвийн шинэчлэлийн асуудлыг дэвшүүлж явж байгаа.

Энэ хүрээнд Хууль тогтоомжийн хууль ч гэсэн, ялангуяа энэ төсөвтэй холбоотой хэсэг тэр Их Хурлын гишүүдийн өргөн барьсан хуулийн хүрээнд ингэж ил тод хэлэлцэгддэг байх чиглэлийн өөрчлөлт явна.

Тийм учраас Засгийн газраас өргөн барьсан Хууль тогтоомжийн тухай хууль орсон энэ асуудлыг хасах нь зүйтэй гэдэг саналыг гаргасан байна.

Тэгээд Та бүхэнд дахиж саналын томьёоллыг уншиж өгье.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын 3.3-ыг хасах гэсэн саналын томьёолол гаргасан.

Энэ томьёоллыг дэмжье гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

Гурав дахь санал. Миний гаргасан санал байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын “22 дугаар зүйлийн 22.2, 22.3 дахь хэсэг” гэснийг “14 дүгээр зүйлийн 14.4, 14.5 дахь хэсэг” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 3 дахь заалт болгон шилжүүлэх.

Санал гаргасан миний бие. Дэмжье гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

Ж.Сүхбаатар гишүүн санал гаргая. Энэ хууль доторх техникийн засваруудыг хийх шаардлагатай байна. Хууль хоорондын нийцлийг хангах гээд байна шүү дээ. Ж.Сүхбаатар сайд аа.

Ж.Сүхбаатар: Би сая энд хүний эрхийн асуудлаарх материал уншиж байгаад, тэгээд тэтгэврийн асуудал дээр анхаарал хандуулж байгаад юу яачихлаа саналаа өгч чадсангүй.

Б.Энхбаяр: Санал хураалтыг хүчингүй болгоё гэсэн санал гаргаж байна гэж ойлголоо.

Ж.Сүхбаатар гишүүний гаргасан горимын саналаар санал хураалтыг хүчингүй болгоё гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/ Гишүүд анхааралтай байгаарай.

60.0 хувийн саналаар санал хураалтыг хүчингүй болголоо.

Одоо дахиад түрүүний уншсан төслийн 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын “22 дугаар зүйлийн 22.2, 22.3 дахь хэсэг” гэснийг “14 дүгээр зүйлийн 14.4, 14.5 дахь хэсэг” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 3 дахь заалт болгон шилжүүлэх гэсэн саналын томьёоллыг дэмжье гэдгээр санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

4 дэх санал. Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 5 дахь заалтын 26^{1.2} дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“26^{1.2}.Хуулийн үйлчлэх хугацааг тухайн хуульд зохицуулсан тохиолдолд тус хугацаа дуусмагц хууль хүчингүй болно.”

Санал гаргасан Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэдэг саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

5 дахь санал. Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 6 дахь заалтын 29.2 дахь хэсгийн “хариуцлагын төрөл, хэмжээ” гэснийг “хариуцлага” гэж өөрчилж, мөн заалтын 29.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“29.4.Энэ хуулийн 14.5-д зааснаас бусад хуулийн төслийг дагалдуулан анхдагч болон шинэчилсэн найруулгын төслийг өргөн мэдүүлэхийг хориглоно.”

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

6 дахь санал. Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 8 дахь заалтын 33.7 дахь хэсгийг хасаж, мөн зүйлийн 9 дэх заалтын 38.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“38.4.Хууль санаачлагч худалдаа, хөрөнгө оруулалт, татвар зэрэг бизнесийн орчинд нөлөөлөх хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулсан бол энэ хуулийн 40.1.2, 40.1.3-т заасан баримт бичгийг өөрийн албан ёсны цахим хуудас болон эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд 60 хоногоос доошгүй хугацаанд байршуулж, олон нийтээс санал авна. Хуулийн төслийн дэлгэрэнгүй танилцуулгыг англи хэл дээр орчуулж, хамтад нь байршуулна.”

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

7 дахь санал. Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 10 дахь заалтын 46^{1.1} дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“46¹ дүгээр зүйл.Хууль тогтоомжийн орчуулга хийх

46¹.1.Шаардлагатай тохиолдолд хууль тогтоомжийн орчуулгыг англи хэлээр хийнэ.

46¹.2.Хууль тогтоомжийн орчуулгын зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх бөгөөд хуулиар хориглоогүй бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлж болно.

46¹.3.Хууль тогтоомжийн орчуулгын санг бүрдүүлэх, эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд байршуулах ажлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хариуцна.

46¹.4.Энэ хуулийн 38.4-т заасан хууль тогтоомжийн орчуулгыг тухайн хууль тогтоомж батлагдсанаас хойш 90 хоногийн дотор эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд байршуулна.”

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна. Санал хураалт явуулъя.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүдийн бичгээр гаргасан саналаар санал хураалтыг явуулъя.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн “11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “гарах” гэсний дараа “болон хуулийн албан бус орчуулгын” гэж,” гэснийг хасах.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн

саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

Б.Пүрэвдорж гишүүн санал гаргая.

Б.Пүрэвдорж: Би сая яг энэ дээр санал өгөх гэж байсан чинь ийшээ гишүүнтэй юм яриад яасангүй. Тэгээд дахиад энэ саналыг хүчингүй болгож өгөөч. Би дэмжиж байгаа юм, уг нь.

Б.Энхбаяр: Б.Пүрэвдорж гишүүний гаргасан, санал хураалтыг хүчингүйд тооцох саналаар санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

Сая техникийн асуудал үүслээ. Ш.Адъяаа гишүүн та өөр юунд. Саяын санал хураалтыг цуцалъя. Яагаад гэхээр сая техникийн саатал гарсан.

Б.Пүрэвдорж гишүүний гаргасан горимын саналаар санал хураалтыг хүчингүй болгоё гэсэн саналаар санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Дахин санал хураалт явуулна.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн “11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “гарах” гэсний дараа “болон хуулийн албан бус орчуулгын” гэж,” гэснийг хасах гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна. Санал хураалтыг явуулж эхэлъе.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан гаргасан санал байна.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын 1.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1.1.Энэ хуулийн зорилго нь хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр /цаашид “хууль тогтоомж” гэх/-ийг санаачлан боловсруулах, хууль тогтоомжийн төсөлд тавигдах шаардлагыг тодорхойлох, олон нийтийн оролцоог хангах, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, батлагдсан хууль тогтоомжийг нийтлэх, сурталчлах, түүний хэрэгжилтийн үр дагаврыг үнэлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.”

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Дараагийн санал хураалт.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтыг, мөн зүйлийн 3 дахь заалтын 7.3 дахь хэсгийн “энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу” гэснийг, мөн хэсгийн “энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасны дагуу нийгмийн” гэснийг тус тус хасах.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү? Алга байна.

4 дүгээр зүйлтэй холбоотой нэг санал хураалт байна.

Төслийн 4 дүгээр зүйлийн “мөн зүйлийн 12.2.10 дахь заалтын “6.3-т” гэснийг “6.3, 6.4-т гэж,” гэснийг хасах.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 5 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү? Алга байна.

Тухайн зүйл дээр гишүүдээс гаргасан санал алга байна.

Хуулийн төслийн 6 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү? Алга байна.

Санал хураалт явуулъя. Гишүүдээс бичгээр гаргасан нэг санал байна.

Төслийн 6 дугаар зүйлийн “9 дүгээр зүйлийн” гэсний өмнө “3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийг,” гэж нэмэх.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүдийн бичгээр гаргасан найруулгын саналаар санал хураалт явуулъя.

Найруулгын санал.

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтын 15.11 дэх хэсгийн “Монгол Улсын Ерөнхий сайд Улсын Их Хуралд” гэснийг, мөн заалтын 15.12 дахь хэсгийн “үзэл баримтлалын төслийг” гэснийг, мөн зүйлийн 7 дахь заалтын 30.8 дахь хэсгийн “боловч өөр бичилттэй тухайн” гэснийг, 3 дугаар зүйлийн 11 дэх заалтын 51.1 дэх хэсгийн “байдлаар” гэснийг тус тус хасаж, 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын 22.3 дахь хэсгийн “22.2-т” гэснийг “14.4-т” гэж, мөн хэсгийн “хууль” гэснийг “төсөл” гэж, 3 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын 49.5 дахь хэсгийн “хууль зүй, дотоод хэргийн” гэснийг “хууль зүйн” гэж, мөн зүйлийн 12 дахь заалтын 52.1 дэх хэсгийн “хууль тогтоомжид зохих” гэснийг “түүнд” гэж, мөн хэсгийн “хууль тогтоомжийг системчлэн” гэснийг “системчлэн” гэж, 5 дугаар зүйлийн “мөн хэсгийн” гэснийг “мөн зүйлийн 21.11 дэх хэсгийн” гэж тус тус өөрчлөх.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн томьёолоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах

тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцье.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү?

Б.Пүрэвдорж гишүүнээр тасаллаа.
Б.Пүрэвдорж гишүүн асуултаа асууя.

Б.Пүрэвдорж: Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд Улсын Их Хурлын гишүүн л санаачилж өөрчлөлт оруулах заалттай.

Гэтэл үүнийг Засгийн газар оруулж ирээд яг энэ парламентын хууль тогтоох үйл ажиллагаанд шууд хөндлөнгөөс ороод явах боломжийг энэ хуулиар гаргаж өгч байна.

Тийм учраас Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Хууль тогтоомжийн хуульд өөрчлөлт оруулахтай холбогдуулан өргөн барьсан энэ асуудлыг тэр чигээр нь хасах ийм саналыг гаргамаар байна.

Б.Энхбаяр дарга бас яг энэ асуудлаар санал гаргаж байх шиг байна.

Тийм учраас би хамтдаа энэ асуудлаар. Ер нь парламент өөрөө энэ дэгийн тухай хуулиа, яаж хуралдахаа, яаж асуудлаа хэлцгээ, ямар процедураар явахаа бүгдийг нь өөрөө шийдэх бүрэн эрхтэй. Гэтэл энэ дээр институт хоорондын зөрчил бий болгохоор асуудал оруулж ирж байгаа.

Тийм учраас энэ дэгийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай асуудлыг бүхлээр нь хасах саналтай байгаа гэдгийг хэлье.

Б.Энхбаяр: Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүд асуулт асууж дууслаа.

Одоо хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүдийн бичгээр гаргасан саналаар санал хураалт явуулъя.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж, Б.Энхбаяр. Санал хураалт. Дэмжье гэсэн томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

Б.Дэлгэрсайхан гишүүн горимын санал гаргая.

Б.Дэлгэрсайхан: Сая техникийн алдаа гарчих шиг боллоо. Уг нь би дэмжиж дарсан. Тэгээд минийх гарсангүй. Дахин санал хурааж өгнө үү.

Б.Энхбаяр: Б.Дэлгэрсайхан гишүүний гаргасан саналаар саяын санал хураалтыг хүчингүйд тооцъё гэсэн саналаар санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар дэмжигдэж, санал хураалтыг хүчингүйд тооцлоо.

Ингээд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах гэсэн Б.Пүрэвдорж, Б.Энхбаяр нарын гишүүдийн гаргасан саналыг дэмжье гэсэн томъёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

Б.Пүрэвдорж гишүүний микрофон ажилласангүй. Энэ гаргасан саналынхаа эсрэг гараад байна. Б.Пүрэвдорж гишүүн гарга.

Б.Пүрэвдорж: Б.Дэлгэрсайхан гишүүн учрыг нь мэдэхгүй юм асууж байх хооронд буруу дарагдчихлаа.

Дахиж санал хураалгаж өгнө үү.

Б.Энхбаяр: Б.Дэлгэрсайхан гишүүн буруугүй гэдгийг би хурал даргалж байсны хувьд мэдэж байна.

Б.Пүрэвдорж гишүүний гаргасан горимын саналаар санал хураалтыг хүчингүй болгоё гэсэн саналаар санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал хураалтыг хүчингүйд тооцлоо.

Дахиад Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах саналаар санал хураалт явуулъя. Гишүүд анхааралтай байгаарай. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

Одоо Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцье.

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүдээс бичгээр гаргасан саналаар санал хурааа. Нэг санал байна.

Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэнгээс гаргасан санал байна.

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах гэсэн санал байна.

Г.Тэмүүлэн гишүүн гаргасан саналтай холбогдуулж үг хэлэх үү? Г.Тэмүүлэн гишүүн үг хэлье.

Г.Тэмүүлэн: Тэгэхээр Хууль тогтоомжийн хууль дээр дагалдуулж Засгийн газрын зүгээс Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг өргөн барьж оруулж ирсэн.

Энэ дээр юу орж ирж байна вэ гэхээр ерөөсөө гол үндсэн Тогтвортой байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйл буюу Төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг түр түдгэлзүүлэх тохиолдол гэж заалт байдаг.

Энд тусгагдсан “түдгэлзүүлэх”, “түдгэлзүүлж”, “түдгэлзүүлснээс” гэдгийг “зогсоох”, “зогсоож”, “зогсоосон”, “зогсоосноос” гэдэг үгээр сольж байгаа.

Тэгэхээр утга агуулгын хувьд “түдгэлзүүлэх”, “зогсоох” гэдэг хоёр бол нэг талдаа хоёр өөр утга, агуулгатай асуудлууд.

Бид бүхний хувьд энэ Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн гол үндсэн зорилго нь төсвийг тогтвортой байлгах, тогтвортой байдлыг нь хангах, ирээдүйд учрах ямар нэгэн санхүүгийн эрсдэлээс хамгаалах. Нөгөө талдаа

шийдвэр гаргагчид өөрсдийн үзэмжээр төсөв дээр ямар нэг шийдвэр гаргахыг хязгаарлах л ийм хууль байгаа юм.

Тэгэхээр утга, агуулгын хувьд 8 дугаар зүйл дээр тусгагдсан байгаа “түдгэлзүүлэх” гэдэг тохиолдолд угаасаа түр хугацаагаар түдгэлздэг. Зөвхөн тухайн жил. Тухайн жилийнх нь дотоодын нийт бүтээгдэхүүнийх нь өсөлт өмнөх жилтэй харьцуулахад 0 байвал, эсвэл түүнээс бага байвал. Эсвэл тухайн жилийнх нь дотоодынх нь нийт бүтээгдэхүүний 5.0 хувь буюу түүнээс дээш хэмжээнд юу гэдэг юм хор уршиг ч гэдэг юм уу, ямар нэг эрсдэлийн асуудлууд төсвөөс нэмж шаардагдах санхүүжилт нь илүү гарахаар байвал гэсэн ийм л хоёр шаардлага дээр байгаа юм.

Тэгэхээр тухайн жилийнх. Тэгэхээр энэ чинь яг энэ тухайн жилийнхээ хугацаанд буюу тэр хугацаагаараа түдгэлзүүлэх асуудлыг зогсоох гэдэг бол өөрөө байж болохгүй асуудал л гэж харж байгаа юм.

Тэгэхээр би нэг талдаа Тогтвортой байдлынхаа тухай хууль дээр ингэж үзэмжээр гар хүрч, үг, үсгийг нь өөрчлөх, агуулгыг нь алдагдуулах буруу гэж харж байгаа.

Тэгэхээр анх 2010 онд энэ хууль батлагдсан. Тухайн үндсэн бичигдсэн байдлаараа буюу “түдгэлзэх”, “түдгэлзүүлэх” гэдэг нэр томъёогоор байх нь хууль зүйн талаас зөв өө гэж үзэж байгаа.

Б.Энхбаяр: Г.Тэмүүлэн гишүүний гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя.

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай

хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаая гэсэн саналын томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

60.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцье.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна. Санал хураалт явуулъя.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан гишүүдийн бичгээр гаргасан саналаар санал хураалт явуулъя. Нэг санал байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн найруулгын санал байна.

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “дараах харилцааг зохицуулж буй хуулиудын” гэснийг “хуулийн” гэж, мөн зүйлийн “Хууль зүй, дотоод хэргийн

яаманд” гэснийг “хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад” гэж тус тус өөрчлөх.

Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр. Дэмжье гэсэн томьёоллоор санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. /алх цохив/

70.0 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна.

Тухайн зүйл дээр гишүүдээс бичгээр гаргасан санал байхгүй байна.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух гишүүд нэрсээ өгнө үү. Алга байна.

Тухайн зүйл дээр гишүүдээс бичгээр гаргасан санал байхгүй байна.

Байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг Ц.Сандаг-Очир гишүүн танилцуулах уу. Ц.Сандаг-Очир гишүүн танилцуулъя.

Эхний асуудлыг хэлэлцэж дууслаа. /алх цохив/

Дараагийн асуудалдаа орёё.